

NIEUW GUINEA KOERIER

Uitgegeven door
Gebr. TERLAAK
Verantw. v.d. redactie
Drs. N. STREEFLAND

Redactie en Adm.
Oranjelaan, 13, telf 171
Holl. B. Mevr. Leeu-
wenburgh, p.a. Bioe-

Agenten:
menhandel "Yvonne"
Ifar: Bakk. "Braun"

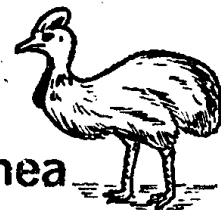
Manokw.: Hr. Krahnert

3e JAARGANG NO. 184

ZATERDAG 12 AUGUSTUS 1961

DE GROENE

onafhankelijk dagblad voor ned. nieuw guinea

Abonnementen prijs
Bij vooruitbetaling,
f 6,- per maand
f 16,- per kwartaal
Postabonnementen
f 7,50 per maand
f 20,50 per kwartaal
Advertentie tarieven
f 0,40 per mm. Bij con-
tract (tenminste 1000
mm) f 0,36 per mm.
Familieberichten
f 0,32 per mm.

De kwestie Berlijn

Oost en west willen beide onderhandelen

Amerikaanse, Russische en Duitse politici hebben uiting gegeven aan hun verwachting dat de grote mogendheden hun meningsverschillen over Berlijn door onderhandelingen zullen oplossen.

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dean Rusk zei dat er onderhandelingen met de Sovjet Unie plaats zouden vinden, hoewel het nog niet zeker was wanneer. Rusk voerde het woord in Washington, nadat hij verslag had uitgebracht aan president Kennedy over zijn reis naar Europa, de conferentie van Westelijke ministers van buitenlandse zaken en zijn besprekingen met de West Duitse en Italiaanse leiders. Hij verklaarde dat een westelijke top conferentie niet de eerstvolgende stap zou zijn. De westelijke bondgenoten zouden elkaar langs diplomatieke weg raadplegen over de komende Oost—West onderhandelingen. Hij waarschuwde dat de voorbereidende besprekingen ingewikkeld en moeilijk zouden zijn.

Rusk verklaarde dat de Westelijke ministers van buitenlandse zaken een hoge mate van eensgezindheid over Berlijn hadden getoond en allen bereid waren om hun vitale belangen te verdedigen. **In Moskou verklaarde de Russische premier Chroestjof, dat de Sovjet Unie bereid was om naar ieder constructief voorstel over de Duitse kwestie te luisteren.**

Maar er waren twee Duitslanden verklaarde hij en alle pogingen om er een van te maken waren gedoemd te mislukken.

Rusland wilde de legale bevestiging van de bestaande Duitse grenzen en het recht om de Duitse militairen niet in de verleiding te brengen een nieuwe oorlog te beginnen. Chroestjof voerde het woord op een Russisch-Roemeense vriendschapsbijeenkomst in het Kremlin en hij zei, dat hij met instemming had vernomen dat president Kennedy hoopte op een vreedzame oplossing voor het Duitse probleem. Maar een vredesverdrag met Duitsland was nodig teneinde de politieke restanten van de tweede wereldoorlog op te ruimen. We zullen alles doen om het gevaar van een oorlog te vermijden, aldus Chroestjof, maar we zullen ook niet beven als er een oorlog wordt ontlokt. Als er een oorlog zou uitbreken zou Rusland vernietigende slagen toebrengen aan de NATO-landen waaronder Engeland, zei hij.

NIET DRAMATISEREN

De West Duitse kanselier Adenauer heeft gewaarschuwd dat het Duitse probleem ernstig is, maar ook niet gedramatiseerd moest worden. Hij verklaarde op een politieke bijeenkomst in Kiel, dat hij er van overtuigd was dat er onderhandelingen met Rusland zouden plaats vinden.

De Oost Duitse minister van buitenlandse zaken, Herr Bols, verklaarde in het parlement te Berlijn, dat de ministers van buitenlandse zaken van het Sovjet blok waarschijnlijk in oktober bijeen zullen komen, om de voorbereidingen te treffen voor een Duits vredesverdrag. Hij verklaarde dat het sluiten van zulk een verdrag voor het eind van het jaar absoluut noodzakelijk was.

De Oost Duitse regering heeft van de Volkskamer in Berlijn volmacht gekregen om alle maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om de stroom van vluchtelingen naar West Berlijn tot staan te brengen. Welke maatregelen genomen zullen worden werd niet bekend gemaakt, maar volgens United Press International zullen alle bezoeken van Oost Duitsers aan zowel Oost als West Berlijn worden verboden, behalve wanneer de plaatselijke autoriteiten er hun toestemming toe geven.

De meeste vluchtelingen zijn per trein uit Oost Berlijn in de Westelijke sector

van de stad aangekomen. Bij hun pogingen om de stroom tot staan te brengen heeft de communistische politie wegversperringen opgericht. Alle treinen worden doorzocht en vele vluchtelingen zijn reeds gearresteerd.

Spoedige oplossing in Laos noodzakelijk

Op de Geneefse conferentie over Laos heeft de Indiase afgevaardigde, Arthur Lau verklaard, dat er in toenemende mate buitenlands militair personeel naar Laos wordt overgebracht. Zich verzettend tegen een communistische aanval op een internationaal controlesysteem

Niettemin zijn er gedurende de afgelopen week meer dan 12.000 Oost Duitsers in West Berlijn aangekomen. Dit is het hoogste weektotaal in acht jaar. Sinds de Oost Duitse regering werd gevormd in 1949 zijn ongeveer drie miljoen Oost Duitsers naar het Westen getrokken.

voor Laos, zei de Indiase afgevaardigde, dat de conferentie nu spoedig een oplossing voor Laos moest vinden.

Hij deed geen mededelingen over de nationaliteit of het aantal van de troepen dat Laos was binnen gegaan.

De Amerikaanse afgevaardigde Harriman herhaalde zijn vroegere toezegging dat de 300 Amerikaanse militaire adviseurs uit Laos teruggetrokken zullen worden, op voorwaarde dat met alle buitenlandse communistische troepen hetzelfde zou gebeuren.

Wedloop bij het onderwijs

Rusland heeft achterstand

Nu de Westerse en de communistische landen hun invloed trachten te vergroten in de neutralistische en minder ontwikkelde landen, wordt steeds meer betekenis toegekend aan de beïnvloeding van de jeugd via het onderwijs. Vanouds zijn in deze gebieden scholen opgericht voor de inheemse bevolking, maar tegenwoordig wordt meer de nadruk gelegd op de opleiding in de westerse en communistische landen zelf. Gedurende het studiejaar 1958/59 waren naar schatting 200.000 studenten ingeschreven aan hogescholen en universiteiten buiten hun eigen land, aldus schrijft The Times.

Omdat de criteria voor het begrip "student" niet vastliggen, zijn de statistische gegevens niet geheel vergelijkbaar. Maar zij tonen wel aan dat het Westen een grote voorsprong heeft. Het totaal aantal studenten uit niet communistische landen dat in het studiejaar 1959/60 aan universiteit in de Sovjet Unie was ingeschreven, bedroeg 946. In hetzelfde jaar studeerden er ruim 11.000 buitenlandse studenten aan Engelse universiteiten en ruim 48.000 in de Verenigde Staten. Uit de cijfers blijkt niet, dat de Russen sinds 1952 hun achterstand hebben ingehaald. Zowel in het Westen als in Rusland is het aantal buitenlandse studenten ongeveer met een gelijk percentage gestegen.

Van de 20.000 Afrikanen die in 1958/59 in het buitenland studeerden, gingen er slechts 2,2% naar de Sovjet Unie en de satellietstaten. De meeste gingen naar het vroegere moederland, 44,5% trok naar Frankrijk, 29,5% naar Engeland, 8,5% naar de Verenigde Staten en 1,6% naar de Sovjet Unie. Van de ongeveer 43.000 Aziaten die in het buitenland studeerden, waren er meer dan de helft in de Verenigde Staten ingeschreven, 20,7% in Engeland, 14,6% in West Duitsland, 9% in Frankrijk en 1,07% in de Sovjet Unie en de satellietstaten.

De communisten hebben bij de aanwinst van buitenlandse studenten het voordeel, dat zij geen koloniale verliezen hebben. Dit voordeel is echter minder groot dan het schijnt, want de praktijk in de minder ontwikkelde gebieden om hun jeugdige dorst naar bepaalde landen te sturen, is wel bijzonder taai.

Een markante uitzondering vormt het Perzische geval. De Perzen studeerden in de Tsarentijd bij voorkeur in Moskou en Sint Petersburg. Na de Russische revolutie tonen zij echter een opvallende voorkeur voor Duitsland, waar thans nog 42% van de Perzische studenten studeert. Indonesische studenten hebben bij voorkeur in Nederland gestudeerd. Ondanks de stormachtige verkrijging van de onafhankelijkheid studeren nog tweemaal zoveel Indonesiers in Nederland als in welk ander land ook (*). Ook de Suez crisis heeft slechts een uiterst geringe invloed gehad op het aantal Egyptenaren dat in Engeland en Frankrijk studeert.

TAALPROBLEMEN

De Russen staan in taalkundig opzicht bij het Westen sterk in het nadeel. De meeste Afrikaanse en Aziatische studenten, die middelbare scholen hebben bezocht, hebben enige kennis van Engels en Frans. De Russen hebben grote moeite docenten te vinden die in deze talen kunnen lesgeven. De buitenlandse studenten in Rusland mochten dus Russisch leren. Op lange termijn is het voor Rusland natuurlijk van groot belang dat een deel van de intellectuele bovenlaag van de minder ontwikkelde landen Russisch kent, maar voor de student uit deze landen is het een aanzienlijk tijdverlies een taal te leren, waar hij heel weinig aan heeft als hij weer in zijn eigen land terug is.

De buitenlandse studenten in Rusland studeren bijna geheel op kosten van de Russische overheid. Terwijl de meeste buitenlandse studenten, die aan westerse universiteiten studeren, niet of slechts gedeeltelijk door de Westerse landen gefinancierd worden. De omstandigheid, dat buitenlandse studenten in Rusland geheel op staatskosten kunnen studeren, maakt dat het aantal van deze studenten en de oorden van herkomst een nauwe relatie vertonen met de politiek.

Van het studiejaar 1958/59 op het jaar 1959/60 steeg het aantal studenten afkomstig uit Ghana van 20 tot 93, uit de Soedan van 41 tot 151 en van Algerije van 6 tot 115.

De buitenlandse studenten in Rusland worden niet als in het Westen over vele universiteiten verspreid — in de Verenigde Staten alle op al over een 2000 instellingen —, maar ondergebracht in de Patrie Lomomba Universiteit te Moskou. De selectie methode die de Russen toepassen zijn er ook op gericht die studenten aan te trekken, die het meest vatbaar zijn voor

(Vervolg op pag. 4)

HEIMWEH

Terwijl de ogen en oren van de gehele wereld gericht waren op Sovjet-Rusland na het succes van de ruimtevaart van majoor Gherman Stepanovits Titof is in alle Nederlandse bladen een bericht verschenen van veel bescheidener strekking, maar voor Nederlands Nieuw Guinea niet zonder betekenis.

Het bericht namelijk betreffende de Hilversumse arts dokter Uiterdijk (45 jaar oud), die zijn drukke praktijk in 12 jaar opgebouwd, in de steek laat om naar Nieuw Guinea terug te keren en daar te gaan werken. Met zijn gezin: vrouw en drie dochters van respectievelijk 10, 15 en 13 jaar. Omdat zijn heimwee nog sterker groeide dan zijn praktijk — weet het Rotterdamse ochtendblad het Algemeen Dagblad te vertellen.

Op het toppunt van zijn Hilversumse carrière heeft dokter Uiterdijk die als militair arts een paar jaar in Nieuw Guinea heeft doorgebracht, er de voorkeur aan gegeven weer tussen de Papoea's te gaan werken.

Een verassend bewijs, dat er ondanks het gerucht dat de laatste tijd nogal eens over Nieuw Guinea is ontstaan, nog altijd mensen zijn die een vast vertrouwen stellen in de toekomst van het land.

Perspectieven voor de mijnbouw worden duidelijker

Spoedig diepe boringen in Cartensz-gebergte

Enige tijd geleden publiceerde de Nieuw Guinea Koerier het bericht dat de Nieuw Zeelandse expeditie, die ruim een maand geleden tevergeefs een poging deed om de Carstensztoppen te beklimmen in het Centrale Bergland enig alluviaal goud had gevonden. Naar aanleiding daarvan hadden wij dezer dagen een gesprek met het Hoofd van het Kantoor voor het Mijnwezen te Hollandia, dr. W. Valk, over de perspectieven die de mijnbouw in Nieuw Guinea biedt. "De mijnbouw-industriële ontwikkeling van Nieuw Guinea gaat geleidelijk duidelijker trekken vertonen", zo verklaarde dr. Valk onder meer. Uit het overzicht van de huidige situatie dat hij ons gaf, zouden we willen concluderen dat die trekken aanleiding tot optimisme geven.

Dr. Valk begon zijn uiteenzetting met het minst gunstige facet van de recente ontwikkeling nl. de oliewinning. Het is algemeen bekend dat de olieproductie afneemt. Het lijkt dan ook nog maar een kwestie van enkele jaren tot de olievelden zijn uitgeput, aldus dr. Valk.

DE MOED, DE MOED

Toen wij afgelopen week ons huidige lijfblad Ut P'rool openreten, sloegen ons de vette Nieuw Guinea-koppen als het ware in het gezicht.

„Nieuw Guinea; uittocht schept nood-situatie; Nederlanders zijn beloften moe; Bijstandskorps laat op zich wachten . . .

Zulke artikelen zijn gefundenes Fressen voor ons, nie-waar? In brede bewoordingen werd dan ook door de P'rool-correspondent de uittocht geschetst. De uittocht; een woord dat we eigenlijk zo langzamerhand wel eens met een hoofdletter konden gaan schrijven. De Uittocht, dan . . . Exodus !!!

We kunnen daar wel een beetje de gek mee steken maar eigenlijk zijn we blij dat het eens geschreven werd, temeer omdat nog niet zo lang geleden een zeer hoge functionaris uitdrukkelijk verklaarde dat er van een uittocht op Nieuw Guinea geen sprake was . . .

Niet dat wij van zeer hoge functionarissen andere uitspraken verwachten, maar journalisten kunnen toch ook de KLM en de "Nederland" opbellen . . .

Als U begrijpt wat wij hier zo vrijelijk mee bedoelen, dan hebben we fijn hetzelfde karakter . . .

Wat wij van dit alles vinden? Och, wat zullen we er allemaal van zeggen? Ook wij geloven niet onvoorwaardelijk in de gepaste blijheid waarmee wij de Papoea's tot zelfbestuur moeten opleiden. Daar zijn we eigenlijk veel te grote r . . . zakken voor.

We kennen wederom met permissie, onszelf en de Papoea daar te goed voor. Maar om ons nou meteen in de Hollandse complicaties te storten . . .

A.O.W., hondenbelasting, duizenden verboden toegangsbordjes, van de wieg tot het graf-bedoening . . .

We gaan liever van tijd tot tijd in Sarimi op koemkoems jagen.

We zijn echt teveel Vrijbuiters om ons in Holland tegen allerlei borden te laten aangooien. Want als het zelfbestuur er is, (en we worden bedankt) motte-we-toch . . .

Motte-we-toch kolen kopen, flanellen ondergoed dragen . . .

We weten dat er in Hollandia hoogstens twee of drie mensen het met dit stukkie eens zijn, maar dat vinden wij juist fijn . . .

In de delfstoffenindustrie is het echter geen abnormaal verschijnsel dat een bedrijf wegens uitputting der reserves uitvalt. De rol van de NNGPM voor 's lands economie lijkt helaas, uitgespeeld.

NIKKEL

Betere vooruitzichten biedt het aanstaande onderzoek van de nikkelertsen door de welbekende combinatie van Amerikaanse en Nederlandse ondernemingen. In het Cycloopegebergte liggen ongeveer 60 miljoen ton erts met ongeveer 1,2% nikkel en 0,16% cobalt. Op Waigeo zijn minstens 60 miljoen ton aangetoond met ongeveer 1,4% nikkel en 0,16% cobalt. Wanneer de ertsen economisch exploiteerbaar zullen blijken en ontgonnen worden, zal Nieuw Guinea een belangrijk mijnbedrijf rijk zijn. Het land zal dan aan cijns en winstaandeel ettelijke miljoenen gulden per jaar ontvangen, een belangrijke bijdrage dus aan Nieuw Guinea's eigen middelen.

Een tweede goede toekomstmogelijkheid bieden de goudhoudende koperertsen in het Carstenszgebergte. Daar hebben de Freeport Sulphur Company en de Oost Borneo Maatschappij een gezamenlijke opsporingsvergunning. Hun onderzoek in 1960 had een bevredigend resultaat. Het bleek dat hoeveelheid en gehalte van het erts nader onderzoek wettigden. Binnenkort zal dan ook een tweede expeditie naar de zg. Ertsberg op weg gaan om het ertsvoorkomen in detail te onderzoeken, o.a. met een aantal diepe boringen.

Dr. Valk legde er de nadruk op dat vele technische moeilijkheden overwonnen zullen moeten worden voor dit erts ontgonnen kan worden. Aan- en afvoer, bijvoorbeeld, stellen grote problemen. De weg naar de mijn door woest terrein, zal alleen al vele miljoenen vergen. De totale investeringen zullen wel minder zijn dan de f 300 miljoen die voor het nikkelbedrijf nodig zijn, maar toch stellig vele tientallen miljoenen gulden bedragen.

GOUD ONDERZOEK

Een nog wat dubieuze kans biedt het alluviale stofgoud van de Eilandenrivier in Zuid Nieuw Guinea. Het Mijnwezen wijdt daar al enige tijd aandacht aan, zo deel

de dr. Valk mede, en heeft onlangs ter plaatse een hoeveelheid goud houdend concentraat voor onderzoek in het laboratorium te Hollandia geproduceerd. Het probleem is of het uiterst fijne goud op een voudige en goedkope wijze uit het concentraat kan worden afgezonderd. Lukt dit, dan zal het goud uit de Eilandenrivier een verdere bron van inkomsten voor land en volk betekenen.

DRIE TAKEN VOOR MIJNWEZEN

Gevraagd naar de taak van het Kantoor voor het Mijnwezen in Nieuw Guinea, verklaarde dr. Valk dat die drie-erlei is.

In de eerste plaats komt de opsporing van delfstoffen. Zo werden uitgebreide exploraties naar steenkool uitgevoerd, ten dele in samenwerking met de Technische Hogeschool te Delft. Het resultaat was helaas, negatief: Nieuw Guinea lijkt geen ontginbare koollagen te bezitten.

Verder werden de nikkelertsen van Nieuw Guinea onderzocht, in het Cycloopegebergte door hoogleraren en studenten van de Technische Hogeschool, op Waigeo door het Mijnwezen zelf. Deze exploraties hebben, zoals bekend, zeer gunstige resultaten afgeworpen. Voorts werd in de noordelijke Vogelkop naar lood-, zink-, en koperertsen en ten zuiden van Hollandia en in de rivieren van Zuid Nieuw Guinea, zoals reeds uiteengezet naar goud gezocht.

Het tweede deel van de taak van het Kantoor voor het Mijnwezen is meer van wetenschappelijke dan van economisch-mijnbouwkundige aard.

Dr. Valk merkte in dit verband op, dat, wat het geologisch onderzoek betreft, Nieuw Guinea voor de Tweede Wereld oorlog geen vergeten uithoek was. In het bijzonder heeft in de twintiger jaren de Dienst van de Mijnbouw, Nederland-Indische voorganger van het Nieuw Guinees Mijnwezen, uitgebreide exploraties verricht. Een der resultaten daarvan is een geologische kaart van grote delen van het eiland, die nog steeds vele hoofdzaken van onze geologische kennis dezer gebieden behelst. Er is echter veel werk verzet, vooral door de geologen van de NNGPM. Hun kennis en inzichten in de geologie van Nieuw Guinea zullen binnenkort door de NNGPM in de vorm van een nieuwe geologische kaart worden gepubliceerd. Terreinen die niet voor aardolie exploratie in aanmerking kwamen, zoals het Centrale Bergland, zijn natuurlijk niet daarin begrepen.

Het is de taak van het Mijnwezen de structuur van onder andere dit (moci-

Glaasje: Vanavond viert de Jachtclub haar 10-jarig bestaan.

Flesje: Oei! Wat zullen ze weer aanvallen op me doen.

lijk toegankelijk) centrale gebied te ontwarren en geologisch in kaart te brengen. Met dit (zware) werk zal binnenkort begonnen kunnen worden.

Het zal een langdurig en zwaar werk worden, zo merkte dr. Valk op. Het begint betrekkelijk hoopvol; te oordelen althans naar het feit, dat in het gebied van Ilaga door de recente Nieuw Zeelandse expeditie enig stofgoud is gevonden. Hoewel het voorhands om goed dit goud van economisch belang is (publicatie van zulke vondsten in kranten wekken bij leken gewoonlijk nogal overdreven verwachtingen), bewijst het voorkomen ervan toch wel dat het Centrale Bergland mijnbouwkundige mogelijkheden biedt.

Het derde deel van de taak van het Mijnwezen is van inspecterende en legislatieve aard. Vanwege het Mijnwezen wordt toezicht gehouden op de veiligheid in de mijnbedrijven, worden waar nodig voorschriften gegeven, enz. Uiteraard is het Mijnwezen nauw betrokken bij de mijnwetgeving, zoals bij de totstandkoming van de nieuwe mijnwet voor Nieuw Guinea.

STICHTING GEOLOGISCH ONDERZOEK

Tenslotte noemde dr. Valk de werkzaamheden van de Stichting Geologisch Onderzoek Nieuw Guinea. Deze stichting is een door de EEG gefinancierde niet-gouvernementele organisatie met haar landelijke hoofdkwartier te Manokwari. De stichting komt gedurende enkele jaren bij wijze van assistentie aan het Gouvernement, naar nuttige delfstoffen zoeken. Totdusverre zijn de opsporingen, die beperkt zijn gebleven tot het gebied der Anggimere, nog zonder resultaat. Maar dit soort werk eist nu eenmaal tijd en geduld, aldus dr. Valk.

PARNA BESTOND EEN JAAR

Nationalistische toespraak van voorzitter WAJOI

Donderdag was 't een jaar geleden dat de Partei Nationaal (Parna) werd opgericht, en dit feit werd donderdag in Hamadi herdacht op een openbare vergadering. Het voornaamste punt op het programma was een toespraak van partijvoorzitter H. Wajoi, die in een gloedvol betoog het één jaar oude partijprogramma toetste aan de ontwikkeling die zich inmiddels in Nieuw Guinea heeft voorgedaan. Hij constateerde dat verscheidene punten uit het programma van de Parna officieel door de overheid waren overgenomen. De toespraak van de heer Wajoi had een fel nationalistische strekking hetgeen vooral tot uiting kwam toen hij over de onafhankelijkheid en de verdediging van Nieuw Guinea sprak.

De heer Wajoi meende dat het Papoease volk een jaar geleden ontwaakt was uit het tijdperk der primitiviteit. Velen hebben gelachen om de doelstellingen die wij in ons programma formuleerden. Vele brieven hebben we ontvangen van mensen die ons aanraadden niet zo hoog van de toren te blazen. Maar onze streefdatum 1970 vond enige tijd later officieel weerklank in de vorm van een tienjarenplan van de Neder-

landse regering. Inmiddels worden voorbereidingen getroffen voor de opleiding van middelbare politie- en bestuursambtenaren, zoals door Parna werd bepleit, aldus de heer Wajoi.

Naar aanleiding van de vraag of Nieuw Guinea niet te weinig mensen had om zelfstandig te worden, verklaarde hij: we zijn niet bang van diegenen die ons een oorlog willen aandoen.

Onze economie is zwak maar we kunnen met de politieke ontwikkeling nagaan tot de economie volmaakt is. Juist de onafhankelijkheid blijkt voor vele landen de voorwaarde voor grootscheepse economische steun van vele kanten.

De heer Wajoi ging vervolgens in op de punten van het partijprogramma die nog niet in een wijziging van het overheidsbeleid hadden geresulteerd. Er was nog geen volkscredietbank zo merkte hij op, hoewel die z.i. nodig was voor een gezonde ontwikkeling van de economie. We hebben niet alleen geld nodig, maar we moeten ook bijtijds leren het goed te gebruiken, meende hij.

DEFENSIE

De Parna ging van harte accoord met de inschakeling van de Papoea's in de verdediging van het land, maar de heer Wajoi meende dat men de mensen die hun bloed wilden geven voor het land niet na drie jaar weer aan de kant moest zetten, zoals met de leden van

(Vervolg op pag.3)

VICEROY

Filter tip
Cigarettes

Al die andere alochtonen die in hun baard mompelen „die Vrijbuiters, hij zal wel anders piepen, als-ie maar weer eenmaal hier is“ serveren wij vrijblijvend 'n kwatrijntje van de dichter Hans Gomperts; In 't Vondelpark, het steeds begin staat het voorjaar nu geschonden. De moed, de moed, hou die er in s'Nachts janken verre honden. Dat bedoelen we nu, lieve mensen, de moed, de moed hou die er in . . . . .
VRIJBUITER

Ook Europa gaat de ruimte verkennen

Oude wereld gaat raketten bouwen

Als alles volgens plan verloopt, zal in de zomer van 1966 voor de eerste keer een grote drietrapsraket met satelliet starten, die deze keer eens niet in de Verenigde Staten of in de Sovjet Unie maar in Engeland werd ontwikkeld en gebouwd.

Kortgeleden viel in Bonn de beslissing dat de bondsrepubliek in de komende vijf jaar met ongeveer 150 miljoen DM aan het zogenaamde Blue Streak project zal deelnemen. Hoewel nog niet alle twaalf bij dit project geïnteresseerde Europese landen hebben toegezegd deel te nemen zal het in elk geval doorgaan, omdat de drie landen welke het leeuwenaandeel van de financiële lasten zullen dragen, te weten: Engeland, Frankrijk en de bondsrepubliek, reeds besloten het project uit te voeren.

HET PROJECT VAN DE BLAUWE STREEP

"Blue-Streak" (blauwe streep) is de naam van een raket die aanvankelijk voor normale militaire doeleinden in Engeland ontworpen werd en die nu bij het nieuwe project de eerste trap van de ontworpen Europese ruimteraket zal vormen.

Ongeveer vijf jaar geleden besloot Engeland volgens het voorbeeld van de Noord Amerikaanse "Redstone" en "Jupiter" zelf vloeistofraketten te gaan ontwikkelen. Om de kosten te drukken maakte men voor de aandrijving van de raket gebruik van reeds in de V.S. ontwikkelde motoren, die men in licentie ging bouwen.

GEEN MILITAIR NUT

Vorig jaar april moesten de Engelsen het project opgeven, omdat bleek, dat er voor het lanceren van vloeistofraketten zoveel kwam kijken, dat het voor hen bijna ondoenlijk was. De lancersingen in de Verenigde Staten toonden dit heel duidelijk aan. Voor militaire doeleinden had dit voor Engeland geen nut. Het bleek dat men veel beter voor deze doeleinden gebruik kon maken van raketten met vaste brandstof, die minder risico meebrachten van mislukking van het experiment.

(Vervolg van pag. 2)

het Papoea-bataljon was gebeurd. Daar om was de Parna voorstander van een werkelijk nationaal leger. Als we niet bereid zijn om voor ons land te vechten, zo verklaarde hij, dan kan Nieuw Guinea beter meteen weggegeven worden, en hij verwees daarbij naar de 80-jarige onafhankelijkheidsstrijd van Nederland.

De heer Wajoi ontkende met grote nadruk dat de Parna er op uit was om de Nederlanders het land uit te drijven: het is niet onze bedoeling dat alle inspecteurs en commissarissen van politie Papoea's zullen zijn. Maar de Papoea moet ook in die regionen een kans krijgen, zo verklaarde hij.

GEEN KOOPMANSPOLITIEK

In internationaal politiek opzicht keerde hij zich met grote felheid tegen de groepen Nederlandse hoogleraren die voor overdracht van Nieuw Guinea aan Indonesië pleitten, evenals tegen de groep Rijkens en Prof. Duynstee.

We hopen dat Nederland zijn morele plicht niet verzaakt ter wille van een koopmansbeleid, zo merkte hij op. Als reactie op de open brief van de eerste groep hoogleraren had de Parna destijds reeds verklaard, dat Nieuw Guinea in 1970 een republiek moest worden. "Actie wekt reactie", aldus heer Wajoi.

Tenslotte bracht de voorzitter van de Parna opnieuw het denkbeeld van een driehoekskonferentie tussen Nieuw Guinea, Indonesië en Nederland ter sprake. We moeten eens uit het conflict met Indonesië raken, zo verklaarde hij, en dat kan als zowel Nederland als Indonesië hun koloniale aspiraties ten aanzien van Nieuw Guinea laten varen. Een conferentie tussen de drie betrokken partijen zou een oplossing kunnen brengen, meende hij.

Na de pauze sprak de adviseur van de partij, ds. Rumanum. Deze beperkte zich er toe enkele technische aspecten van het politieke organisatievraagstuk in Nieuw Guinea te belichten.

Tussen de pauze werden enkele films vertoond die van het publiek grote bijval oogstten, vooral die waarin militair vertoon voorkwam

Daarentegen gelden voor de ontwikkeling van ruimtevaartuigen andere normen. Daar moet men met vloeistofraketten werken. Daarom leek het project van de Blue Streak raket heel geschikt voor dit doel en zijn de hierin door Engeland geïnvesteerde 70 miljoen pond (zo'n kleine 300 miljoen gulden) niet verloren.

De Britse minister van luchtvaart reisde begin van dit jaar door een aantal Europese landen en stelde voor gezamenlijk een grote drietrapsraket te ontwikkelen, die geschikt zou zijn voor ruimte onderzoeken, waarbij men kon voortbouwen op de Blue-Streak.

KLEIZOON VAN DE V2

Zowel de Fransen als de Westduitsers voelden hier wel wat voor. De Engelsen investeerden in het project 250 miljoen gulden, de Fransen ongeveer 150 miljoen evenals de Duitsers. De tweede trap van de raket zal worden gevormd door de Franse "Super-Véronique", terwijl de Duitsers de derde trap voor hun rekening zullen nemen. Deze derde trap zal echter nog geheel nieuw moeten worden ontwikkeld, maar natuurlijk is dat een kolfje naar de hand van de Westduitse raketdeskundigen waarvan er velen reeds jaren lang poepden om hun kennis en bekwaamheid aan de praktijk te kunnen toetsen. De Blue Streak is eigenlijk een klein-

Voor de Landrechter

Cirkelzaag verkeerd

gemonteerd. . . .

Dinsdagochtend 8 augustus verscheen voor de landrechter van Hollandia, mr J.H.G. Boekraad, de beklaagde P., — hoofdvoerder bij een bouwmaatschappij hier ter stede — die samen met een Nederlandse timmerman bij dezelfde maatschappij, de verdachte B., geacht werd verantwoordelijk te zijn voor het ernstige ongeval dat de Ceramese timmerman Jacob W. het vorig jaar mei overkwam.

In feite werd deze laatste de dupe van het feit dat op het werk — de bouw van de nieuwe HBS — bij uitzondering electriciteit aanwezig was. Beklaagde P. wilde hiervan profiteren en kocht voor de bouwmaatschappij bij een plaatselijke firma een elektrische handcirkelzaag. Noch de heer P., noch de leverancier W. bleken zich te realiseren dat de veiligheidsvoorschriften werden overschreden toen zij besloten om de cirkelzaag, waar de leverancier geen passende tafel bij kon leve-

ren, omgekeerd, als vaste cirkelzaag te monteren. In de praktijk kon de beweegbare kap, die bij normaal gebruik de zaag afschermt, nu echter niet alleen geen bescherming bieden, maar zelfs trad het negatieve effect op, dat de zaag omhoog draaide zodat het te bezagen hout extra moest worden aangedrukt, waardoor de handen van de gebruiker nog meer risico liepen dan normaal. Dit werd Jacob W. noodlottig, toen hij op 28 mei de opdracht kreeg, gauw even een stuk triplex af te zagen. Dat hij het zelf griezelig vond, bleek wel uit het feit, dat hij eerst om een handzaag vroeg waaraan hij gewend was, en toen hem dat werd geweigerd, zijn vriend S. te hulp riep die meer ervaren was. S. werd echter weggehaald voor een ander karweitje, en zijn laatste waarschuwing „Awas, tangan" kon niet voorkomen dat Jacob even later drie vingers verloor en dat de ringvinger voorgoed stijf zou blijven.

Een bezwarend getuigenis werd afgelegd door een bouwkundig uitvoerder van de bouwmaatschappij, die al maanden tevoren had geprotesteerd tegen

ren, omgekeerd, als vaste cirkelzaag te monteren. In de praktijk kon de beweegbare kap, die bij normaal gebruik de zaag afschermt, nu echter niet alleen geen bescherming bieden, maar zelfs trad het negatieve effect op, dat de zaag omhoog draaide zodat het te bezagen hout extra moest worden aangedrukt, waardoor de handen van de gebruiker nog meer risico liepen dan normaal. Dit werd Jacob W. noodlottig, toen hij op 28 mei de opdracht kreeg, gauw even een stuk triplex af te zagen. Dat hij het zelf griezelig vond, bleek wel uit het feit, dat hij eerst om een handzaag vroeg waaraan hij gewend was, en toen hem dat werd geweigerd, zijn vriend S. te hulp riep die meer ervaren was. S. werd echter weggehaald voor een ander karweitje, en zijn laatste waarschuwing „Awas, tangan" kon niet voorkomen dat Jacob even later drie vingers verloor en dat de ringvinger voorgoed stijf zou blijven.

Een bezwarend getuigenis werd afgelegd door een bouwkundig uitvoerder van de bouwmaatschappij, die al maanden tevoren had geprotesteerd tegen

(Vervolg op pag. 4)

VICEROY

America's
Finest
Filter

Radioprogramma

Zaterdag 12 augustus 1961 (49,42 meter)
20.00 uur: Klok, programma-overzicht, nieuws, weersverwachting; 20.20 uur: Actualiteiten of gr.muziek; 20.30 uur: Klassieke juweeltjes; 21.00 uur: Nederlands nieuwsjournaal; 21.10 uur: „Laat eens wat horen" dat vraagt Bert Steinkamp aan Hetty Blok, Jan Pruis, Ben van Vreden. De Spelbrekers, Alexander Pola en het kwintet Harry de Groot; 21.50 uur: Wat de pers er van zegt; 22.00 uur: Island International Club-gastheer Hans Oosterhof; 22.30 uur: Jo Loss e/z orkest; 22.50 uur: Nieuws in het kort; 23.00 uur: Sluiting.

Zondag 13 augustus 1961 (30,8 meter)
09.00 uur: Programma-overzicht, nieuws in het kort; 09.10 uur: Katholieke kerkdienst; 10.00 uur: Vocaal ensemble van Parijs olv. Andre Jouve; 10.12 uur: Weens Licht Orkest olv. Hans Kolesa; 10.30 uur: Nieuw op 45-toeren; 11.15 uur: Balletmuziek uit „Le Cid" van Massenet door het Londens Symfonie Orkest olv. Robert Irving; 11.40 uur: „Aan de lesstfel", door Cees Middelhof; 11.50 uur: Italiaanse liedjes; 12.00 uur: Klok-Metropole Orkest olv. Delf van der Linden met zang door Bert Visser; 12.15 uur: Ray Bloch e/z orkest; 12.25 uur: „Voor de jeugd" door tante Ditty Zwollo; 12.45 uur: Peggu Lee, zang; 13.00 uur: Nieuws 13.15 uur: Muziek op verzoek; 14.00 uur: sluiting.

(49,42 meter)
20.00 uur: Klok, programma-overzicht, nieuws, weersverwachting; 20.20 uur: Actualiteit of gr.muziek; 20.30 uur: Victor Sylvester met zijn Ballroom Orkest en zijn Silver strings; 21.00 uur: „Waar de wieden... een klankbeeld over de Zaanstreek, die jebiltort; 21.30 uur: Stanley Black en zijn orkest; 21.45 uur: Protestantse Avondoverdenking; 22.00 uur: „Uw lievelingsmelodie", door Henk de By; 22.22 uur: Filmpraatje door B.J. Bertina; 22.30 uur: „Goodnight sweetheart", diverse orkesten; 23.00 uur: Sluiting.

KRI-PIK

EN

KRU-PUK

KRANT

Het Arabiertje

Het spreekt vanzelf dat Aleppo voorlopig alleen aan het woord was en alles moest vertellen van zijn wonderlijke belovenissen, waar de politieke Shagbender en zijn twintig stoere Arabieren onder uitroepen van verbazing naar luisterden. Maar Aleppo had de beleefdheid die zijn ras eigen is en het duurde dan ook niet lang of hij zei:

„Maar U, sheik Shagbender? Wat brengt U hier zover van Uw standplaats Damaskus?" „Dat zal ik je zeggen" antwoordde Shagbender. „al heel lange tijd komen er van alle kanten klachten binnen over wilde Bedouinen stammen die de handelswegen door de woestijn onveilig maken, het zijn vogelvrijverklaarden die plunderen waar ze kunnen en zich zelfs niet ontzien de reizigers om zeep te brengen of als slaven te verkopen. Al een paar keer zijn politiepatrouilles uitgezonden om de onverlaten af te straffen, maar ze zijn bijzonder slim en kennen alle plaatsen in het gebergte waar zij zich schuil kunnen houden, zodat er nog maar weinig van deze rovers achter slot en grendel zitten. Nu is er een tijd geleden iets gebeurd, wat de druppel was, die de emmer deed overlopen: een zeer goed uitgeruste handelkara-

vaan uit Damaskus is op klaarlichte dag overvallen. De rijke koopman die deze karavaan had uitgerust en zelf met zijn dochttertje meereisde, werd gevangen genomen. Een kleine politie troep die in buurt was en te hulp snelde, werd tot de laatste man vermoord. De koopman werd weer vrijgelaten nadat zijn vrouw een enorme som geld aan de Bedouinen had betaald. Deze handelaar doet nu al het mogelijke zijn dochttertje dat bij de overval spoorloos is verdwenen terug te krijgen en het is op zijn aandringen dat de overheid een grootscheepse actie is begonnen om nu eindelijk dat gespuis in de woestijn op te ruimen en als het kan het meisje op te sporen. Ik werd aan het hoofd van deze politiepatrouille gesteld, die maar één van de vele is die de woestijn afkammen. Aganza had met open mond geluisterd naar dit lange verhaal en zei nu: „Vergeef edele heer voor onderbreken, maar hoe heette verdwenen dochttertje?" Shagbender keek verwonderd naar de grote sterke neger die met zo'n onverklaarbare spanning op het antwoord wachtte en zei: „Het is een meisje van een jaar of 11 en haar naam is Salmira ben Onim... „Wat?!" schreeuwde Aleppo die over-eind gesprongen was. „maar... dat is Salmira, onze Salmira! U weet wel

JONGENS EN MEISJES,
Vergeet het niet, de sluitingsdatum
voor de prijsvraag is 30 aug. a.s.

mijn vriendinnetje waar ik U daarstraks over vertelde!" Nu was het de beurt van Shagbender en zijn mannen om in grote verbazing overeind te komen. Er volgde koortsachtige ogenblikken, want Shagbender wilde direct opbreken om onmiddellijk naar de rotswooning te reizen waar Salmira, de grootvizioer, Baloeke met de kleine Oeflie en de dieren zich verscholen hielden. Met de snelle Arabische paarden waren ze er in een heel klein gedeelte van de tijd die Aleppo en Aganza nodig hadden gehad om die grote afstand af te leggen. Het was in de vroege ochtend dat de ruiters die Aleppo op een extra paard hadden meegenomen, daar aan kwamen. Aganza was nog in geen velden of wegen te bekennen, want die reed het kameeltje Simra, en iedereen weet dat kamelen er hun eigen tempo op na houden.

(Vervolg van pag. 3)
 het gebruik door autochtonen van deze bijzonder gevaarlijk gemonteerde cirkelzaag. De opdracht van zijn superieuren hield echter kortaf: „Zagen”. Beklaagden werden veroordeeld tot geldboetes van f 200,— en f 150,— subsidiair respectievelijk 40 en 30 dagen hechtenis.

Een parang als een zwaard

Op 9 augustus werd de strafzaak tegen Maria P. behandeld. Maria was in juni van dit jaar betrokken bij een steekpartij op de Oranjelaan, toen de Keiese timmerman B. op straat een Nederlandse jongen met een mes achtervolgde en hem twee steken toebrengde.

De aangevallene kon ontsnappen door dat de chauffeur van een militaire auto stopte, het portier openhield en de ernstig gewonde naar het ziekenhuis bracht. De dader pleegde kort daarop in de gevangenis zelfmoord door zich te wurgen met stroken van zijn klamboe.

Wanneer hij nog in leven was geweest, zou ook B. woensdag voor de rechter zijn gedaagd. Samen met Maria P. achtervolgde hij namelijk op 26 maart een zekere K. met een mes en met een parang, die, zoals de magistraat het uitdrukte, de afmetingen van een zwaard had. Al gebeurde er in dit geval niets, omdat K. hard wegliep, de magistraat meende dat dit, gezien de latere gebeurtenissen in juni, louter toeval was en dat wel degelijk de bedoeling had voorgezeten K. te verwonden.

De uitspraak tegen Maria was conform de eis: 7 dagen onvoorwaardelijke gevangenisstraf.

LUCHTPOSTSLUITINGEN IN DE KOMENDE WEEK

Maandag 14/8: Genjem - Biak - Amsterdam (06.30) - Merauke - Tanahmerah - Wamena.

Dinsdag 15/8: Biak - Manokwari - Sorong - Fakfak.

Woensdag 16/8:

Donderdag 17/8: Biak - Manokwari - Sorong - Amsterdam Cs - Wamena

Vrijdag 18/8: Biak - Manokwari - Sorong - Amsterdam Cs.

Zaterdag 19/8: Biak - Manokwari - Sorong - Amsterdam Cs - Dja karta - Lae - Sydney.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat i.v.m. de gewijzigde KLM-dienstregeling de postsluitingen voor Amsterdam zullen plaats vinden op maandag, donderdag, vrijdag en zaterdag.

De laatste lichten zijn als volgt:

Maandag gewone stukken: 06.30 uur.

Donderdag en vrijdag: aangetekende

stukken 09.45 uur; gewone stukken

10.00 uur.

Zaterdag: Aangetekende stukken 10.30

uur en 11.30 uur (voor sluiting op

maandag); gewone stukken 10.45 uur.

Voor nadere inlichtingen (fn. Hla. 296.

a.s. MAANDAG VERHUIST

Pharma

NAAR DE

Winkelgalerij

Maandagochtend GESLOTEN; Maandagmiddag OPENING NIEUWE WINKEL

Telefoon Winkel 141 - Huis 241

TER GELEGENHEID VAN DE OPENING KRIJGT MAANDAG

Iedere Tiende klant

een WAARDEBON ad

f. 10.-

Ook UW BOEKHANDEL

Gehr. Terlaak

is op maandag 14 augustus a.s. naar haar

Nieuwe pand in de Winkelgalerij
verhuist en biedt U een nieuwe partij

Ned. Boeken en Engelse Pocketbooks

Lederen School- en Acte-tassen

en iets heel nieuws nl.

PAPITA Kinder-speelgoed.

„De Boekenbeurs“

is vanaf Maandag 14 augustus verhuist naar

De Winkelgalery

Ruime sortering - schoolbehoeften voor nieuwe cursus - schooltassen - grote partij jongens, meisjes en kinderboeken - kantoorbehoeften enz. enz.

Wij nodigen U uit eens te komen kijken.

Wij verhuren nog steeds serviesgoed, glaswerk en bestek.

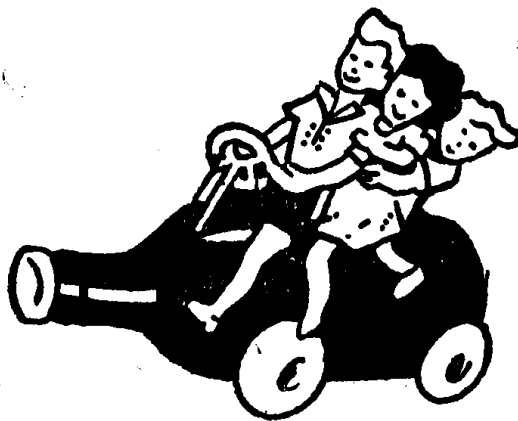
„MOONLIGHT BAY“

AANGIFTEN (schriftelijk) van Nieuwe leerlingen voor de Bijz. H.B.S.

A en B worden ingewacht bij de directeur.

Verzoeken naam en adres leerling(e) op te geven

You
meet me
everywhere!

BEKENDMAKING

Bij vonnis no. 68/1961/Civ.Holl. van de Landrechter te Hollandia, uitgesproken op 20 juli 1961 is in staat van faillissement verklaard de heer L. Belle, van beroep koopman wonende te Sentani, Hollandia. Als rechtercommissaris in genoemd faillissement treedt van rechts wege op de Landrechter te Hollandia, De Resident qq Weeskamer.

Groentjes

TE KOOP: Kelvinator koelkast 120 ltr. z.g.a.n. (1960) P.L. de JONG, p/a N.H.M. Haven nr. 5407

GEVRAAGD: grasmaaimachine en keukentafel mevr. GROOTENHUIS-WOLTING, Hemelpoort 7256 tel. 218

nr. 5405

Zeepaardje

Hedenavond om 19.00 uur: „Groot kamp vuur“ voor jong en oud.

Morgen aanv. 13.00 uur: „Elk wat wils“ uitsl. toeg. voor leden.

ZIGO Zondag 20 augustus 20.00 uur: „Annemarie, zeg jij het maar“, toneelvoorstelling „Arkadia“. ZIGO-leden (geen ARKA-lid) 2 kaarten gratis; niet-leden f 2,— per persoon. Kaarten verkrijgbaar bij hr. Knuijsting, nr. 5408

Selfservice

Juliana

Zojuist ontvangen:

Verse room en yoghurt vers fruit en diverse soorten verpakt vlees.

TE KOOP: Bergmeubel, kaptafel en krukje, staalbuis tafel en 2 stoelen, ijskast Silo de Luxe 150 ltr., boekenrekje, wandelwagen, radio Blaupunkt Caracas de Luxe, tafel en 4 fauteuils. A.P. HEERES, Julianaweg 766

nr. 5409

Filmprogramma

ORIENT THEATER

vertoont heden 12/8 en morgen 13/8 „DAMN CITIZEN“ met Keith Andes, Dene Evans en Ann Robinson. Hij sloeg alle soorten misdaad en ondeugd (meisjes, moorden, narcotica, omkoping, gokspel) genadeloos neer! 18 jaar
 Hollandia-Binnen heden: „MARTY“ met Ernest Borgnine 14 jaar
 Sentani morgen: Kindervoorstelling „It aint Hay“ met Bud Abbott Alle leeftijden
 Avondvoorstelling: „Marty“ 14 jaar
 Haven matinee morgen: „It aint Hay“ met Bud Abbott Alle leeftijden

REX THEATER

Heden Richard Egan, Jean Russel in de film: „THE REVOLT OF MAMIE STROVER“ Een film over soldaten in het mooie Hawaii. Heden de laatste dag in REX 18 jaar
 Zondag matinee de film „Song of India“ met Sabu Alle leeftijden
 Zondag om 19.00 uur de film: „LURE OF THE SWAMP“ Een zeer grote actiefilm. Een en al spanning van begin tot het eind. Zondag en maandag in REX 14 jaar
 Hollandia-Binnen vertoont op zondag „The Deerslayer“ met Lex Barker

Korte berichten

Naar donderdagavond te Hamadi werd bekend gemaakt, zal het bestuur van de Parna enkele tijdelijke wijzigingen ondergaan in verband met het feit dat enige bestuursleden voor studie naar Nederland zullen vertrekken. Het voorzitterschap van de partij zal gedurende de komende periode worden bekleed door ds H. Mori Muzendi, en het penningmeesterschap door de heer Auri. De heer N. Ohee heeft zijn functie van secretaris van de Parna, wegens drukke bezigheden elders, neergelegd.

Naar wij vernemen heeft het scrapbedrijf „New Guinea Metals N.V. de oliebuisleidingen van Klamono naar Sorong (ongeveer 50 km) en het buizenstelsel in het gebied van Steenkool (ongeveer 75 km) van de NNGPM overgenomen om voor scrap te verkopen. De ontmantelingswerkzaamheden zullen in het gebied van Steenkool beginnen en zullen in totaal anderhalf jaar in beslag nemen. Deze overeenkomst impliceert dat de olieproductie in Nederlands Nieuw Guinea in zijn geheel zal worden gestaakt.

(Vervolg van pag. 1)

communistiche invloed. Hoewel het aan deel van de Russen in de opleiding van buitenlandse studenten tot nu toe bijzonder klein is, proberen zij het effect van hun opleiding door „gerichte actie“ zo groot mogelijk te maken. aldus The Times.

*) Het aantal Indonesische studenten in Nederland bedroeg in de studie jaren 1957/58, 1958/59 en 1959/60 respectievelijk 629, 499 en 417.